

Aydınlık Üçlü Kavramı Üzerine Yapılan Çalışmaların Vosviewer ile Bibliyometrik Analizi

Şerife KARAGÖZ¹

Öz

Bu çalışmada, "light triad" (aydınlık üçlü) kavramının literatürdeki kullanımını incelemek, bu kavrama ilişkin çalışma eğilimlerini ve literatürdeki boşlukları tespit etmek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, Web of Science (WoS) veri tabanında "light triad" anahtar kelimesi kullanılarak ve tüm alanlar (all fields) seçilerek 2019-2024 yılları arasında yayınlanmış farklı türdeki eserler taranmış, bu eserlerin bibliyometrik verileri analiz edilmiştir. Analizler, VOSviewer programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Yapılan analiz sonucunda, "light triad" ile ilgili 38 eserin farklı disiplinlere göre dağılımı incelendiğinde çalışmaların çoğunlukla dergi makaleleri olup, 33 dergi makalesi, 2 erken görünüm çalışma, 1 toplantı özeti ve 2 bildiri içermektedir. Yayınların en çok yer aldığı disiplinler multidisipliner psikoloji (12 çalışma) ve sosyal psikoloji (11 çalışma) ve olup, diğer alanlar arasında iletişim, bilgisayar bilimleri, çevre bilimleri ve işletme gibi çeşitli disiplinler de bulunmaktadır. Atıf analizinde, en fazla atıf alan yazarlar Hyde, Elizabeth; Kaufman, Scott Barry olarak öne çıkarken, en fazla bibliyografik eşleşme olan yazarlar Bonfo-Araujo Bruno, Gerymski Rafal ve Hyde Elizabeth olmuştur. En sık kullanılan anahtar kelimeler arasında "light triad", "dark triad", "personality" ve "faith in humanity" yer almıştır. Ülkeler açısından en fazla atıf alan ülkeler ABD (199 atıf), Polonya (35 atıf) ve İran (27 atıf) olarak sıralanmıştır. Kurumlar arası atıflarda ise University of Hawai'i West Oahu, University of Pennsylvania öne çıktığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kişilik, Aydınlık Üçlü, Vosviewer.

A Bibliometric Analysis Using Vosviewer of Publications on Light Triad

Abstract

This study aims to examine the usage of the "light triad" concept in the literature, identify research trends related to this concept, and detect gaps in the literature. Accordingly, different types of publications from 2019 to 2024 were scanned in the Web of Science (WoS) database using the keyword "light triad" and selecting all fields. The bibliometric data of these publications were analyzed using the VOSviewer program. The analysis revealed that, out of 38 publications related to the "light triad" concept, the majority are journal articles, with 33 journal articles, 2 early view studies, 1 meeting abstract, and 2 conference papers. The disciplines with the most publications are multidisciplinary psychology (12 studies) and social psychology (11 studies), while other disciplines include communication, computer science, environmental sciences, and business, among others. In the citation analysis, Hyde, Elizabeth, and Kaufman, Scott Barry emerged as the most frequently cited authors, while Bonfo-Araujo, Bruno, Gerymski, Rafal, and Hyde, Elizabeth were identified as the authors with the highest bibliographic coupling. The most frequently used keywords included "light triad," "dark triad," "personality," and "faith in humanity." In terms of countries, the United States (199 citations), Poland (35 citations), and Iran (27 citations) ranked as the top countries with the most citations. Among institutions, the University of Hawai'i West Oahu and the University of Pennsylvania were found to be the most prominent in institutional citations.

Keywords: Personality, Light Triad, Vosviewer.

¹ Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta/TÜRKİYE, srfkrgz1992@gmail.com

1. Giriş

Pozitif psikoloji, insan davranışlarını ve psikolojik süreçleri olumlu yönleriyle ele alarak, geleneksel psikolojinin patoloji odaklı yaklaşımına alternatif bir bakış açısı sunmaktadır (Seligman ve Csikszentmihalyi, 2014). Bu disiplin, bireylerin mutluluk, yaşam doyumu ve refah düzeylerini artırmayı amaçlamaktadır. Olumlu psikolojik deneyimlere odaklanarak, bireylerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarmalarına ve sağlıklı ilişkiler kurmalarına yardımcı olan bilimsel temelli uygulamalar geliştirmektedir (Seligman, 2002). Bu bağlamda, kişilik özelliklerinin bireylerin davranışlarını nasıl şekillendirdiğini anlamak büyük bir önem taşımaktadır. Kişilik özellikleri, bireylerin sergiledikleri davranışlara doğrudan yansımakta ve bu durum kişiliğin “aydınlık” ve “karanlık” yönleri arasında belirgin farklılıklar ortaya koymaktadır. Aydınlık üçlü kişilik özellikleri, toplumsal normlara uygun davranışların temsilcisi olarak değerlendirilirken, karanlık üçlü kişilik özellikleri ise normlara aykırı davranışların birer göstergesi olarak kabul edilmektedir. Aydınlık kişilik, diğer insanlara karşı olumlu duygular beslemeyi ve yardımlaşmayı içerirken; karanlık kişilik, yaşam doyumuyla olumsuz bir ilişki göstermekte ve toplumsal açıdan istenmeyen davranışlarla bağlantı kurmaktadır (Set, 2020; Kavak ve Naldöken, 2024).

Aydınlık üçlü kişilik, başkalarına karşı sevgi dolu ve yardımsever bir tutum sergileyen bir kişilik yapısıdır. Bu kişilik özelliği, bireylerin yalnızca varlıklarıyla değil, aynı zamanda koşulsuz sevgilerini samimi ve saf bir şekilde ifade etmeleriyle de öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, bireylerin sundukları katkılardan çok, başkalarına duydukları sevgiyi ön planda tutmaları beklenmektedir (Farah Bijari vd., 2022). Kaufman ve arkadaşlarına (2019) göre aydınlık üçlü, daha olumlu ve iyimser tutumlarla birlikte daha yüksek düzeyde kişisel gelişim, yaşam kalitesi ve psikolojik iyilik haliyle ilişkilidir. Araştırmalar, pozitif özelliklerin gelişimini destekleyen psikolojik iyilik halinin, bireylerin sosyal ve duygusal gelişimine katkı sağladığını, ayrıca başkalarını ve sosyal çevrelerini daha iyi anlamalarına yardımcı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, özellikle hangi değerlerin önemli olduğunu ve hangi hedeflerin belirlenmesi gerektiğini kavramayı kolaylaştırmaktadır (Schmid ve Muldoon, 2015). Bu nedenle aydınlık üçlü kişilik kavramı, bireylerin etik ve sosyal değerlere, özellikle şefkat ve sorumluluk gibi niteliklere nasıl yaklaştıklarına dair derinlemesine bir içgörü sunmaktadır (Gerymski ve Krok, 2019).

Bu bağlamda aydınlık üçlü kişilik özellikleri, bireylerin olumlu duygular besleyerek, sevgi ve yardımlaşma eğiliminde olduklarını göstermektedir. Bu kişilik yapısı, bireylerin hem kişisel gelişimini hem de sosyal ve duygusal ilişkilerini olumlu yönde etkileyerek, yaşam kalitesini artırmaktadır. Pozitif psikoloji bağlamında değerlendirildiğinde, bu kişilik özelliği etik ve sosyal sorumlulukları anlamada derin bir farkındalık geliştirmekte ve bireylerin hem bireysel refahını hem de toplumsal uyumunu desteklemektedir.

Aydınlık üçlü kavramının VOSviewer programı kullanılarak incelenmesi, pozitif psikoloji yazınında önemli bir boşluğu dolduracağı öngörülmektedir. Nispeten yeni bir kavram olan aydınlık üçlü, mevcut akademik çalışmalarda yeterince derinlemesine ele alınmamıştır. Bu araştırma, VOSviewer aracılığıyla aydınlık üçlünün yıllara, dergilere, ülkelere, anahtar kelimelere, belge türlerine ve diğer ilgili araştırma alanlarına göre sistematik dağılımını incelemeyi amaçlamaktadır. Bu sürecin, aydınlık üçlünün yazında nasıl bir gelişim gösterdiğini, hangi alanlarda daha fazla araştırma ihtiyacı bulunduğunu ve hangi konuların daha fazla dikkat çektiğini belirlemeye yardımcı olacağı öngörülmektedir. Ayrıca, kavramın pozitif psikoloji içindeki yerini, hem örgütsel hem de bireysel düzeydeki etkilerini daha iyi anlayabilmek için analitik veriler sunmayı, bilgi eksikliklerini gidermeyi ve gelecekteki araştırmalara yön vermeyi hedeflemektedir. Bu bağlamda çalışma, aydınlık üçlü kavramının kapsamının genişletilmesi ve daha derinlemesine analiz gerektiren bir alan olduğunu vurgulamaktadır.

2. Kavramsal Çerçeve

2.1. Aydınlık Üçlü Kavramı

İnsan yaşamı, benzerlikler ve farklılıklar temelinde şekillenmekte ve zıtlıkların oluşturduğu karmaşık bir ortamda gelişmektedir. Sosyalleşme sürecinde bireylerin yaşadığı değişimler, zamanla düşünce ve davranışlarındaki sapmalar ve düzensizlikten düzen kurma çabası, genellikle kişilik özellikleriyle açıklanmaktadır (Polatçı ve Ülkü, 2023, s. 231). Günümüzde pozitif psikolojinin temel hedeflerinden biri, bireyin kişiliğinin aydınlık ve karanlık yönleri arasında bir denge sağlamaktır. Bu dengenin, kişinin kendine yönelik daha kesin ve tarafsız bir değerlendirme yapmasına yardımcı olacağı ve dolayısıyla daha dengeli bir bakış açısı geliştirmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir (Sacavém ve de Bem Machado, 2023, s. 62). Bireyleri yalnızca karanlık ya da yalnızca aydınlık kişilik özelliklerine sahip olarak iki gruba ayırmak doğru bir yaklaşım olmayabilir. Her bireyde, her iki tür özelliğin belirli düzeylerde bir arada bulunduğu söylenebilir. Burada asıl önemli

olan, hangi özelliğin diğerine kıyasla daha baskın olduğudur (Polatçı ve Yeloğlu, 2020, s. 78).

Aydınlık kişilik özellikleri, ilk olarak 2018 yılında Johnson'ın tezinde tanıtılmış ve ardından 2019 yılında Kaufman ve arkadaşları tarafından daha kapsamlı bir şekilde ele alınarak literatürde kendine yer bulmuştur. Aydınlik üçlü, karanlık üçlü ile zıt bir kavramsal çerçeve sunmakta, ancak bu iki yapı birbirinin tam zıttı olarak değerlendirilmemelidir (Kaufman vd., 2019). Aydınlik kişilik özelliklerinin varlığı, karanlık kişilik özelliklerinin yokluğunu gerektirmemektedir. Bu durum, bireylerin hem olumlu hem de olumsuz özelliklere sahip olabileceğini göstermektedir (Gerymski ve Krok, 2019). Dolayısıyla, aydınlık ve karanlık kişilik unsurları arasında bir denge söz konusudur Aydınlik üçlü, bireylerin diğer bireylere karşı sergiledikleri yardımseverlik, minnettarlık, umut, cesaret, sevgi ve güven gibi duygular üzerine şekillenmiştir (Stavraki vd., 2022). Kavram, üç ana boyut altında şu şekilde kavramsallaştırılmıştır: Kantçılık, hümanizm ve insanlığa inanç (Kaufman vd., 2019, s. 1).

Kantçılık

Kantçılık, her bireyin bireysel bir amaca sahip olduğu ve insanların, bu amaca ulaşmak için birer araç olarak değil, kendi başlarına birer amaç olarak değerlendirilmesi gerektiği inancı olarak tanımlanmaktadır (Sacavém ve de Bem Machado, 2023, s. 61). Kantçı bir perspektife sahip olan bireyler, insanları bir araç olarak görmekten ziyade, onları bağımsız ve eşit bireyler olarak değerlendirmeye daha yatkındırlar (Cooke, 2020, s. 10)

İnsanlığa İnanç

İnsanlığa inanç veya insanların özünde iyi olduğuna dair bir görüşe sahip bireyler, diğer insanlara olumlu bir bakış açısıyla yaklaşmakta, başkalarının dürüst olacağına ve kendilerine adil davranacağına güven duymaktadırlar. Ayrıca, kendilerini inciten bireyleri hızlı affetme eğilimindedirler (Sacavém ve de Bem Machado, 2023, s. 61).

Hümanizm

Hümanizm, her bireyin değerine ve insan onuruna saygı gösterilmesi gerektiği inancı olarak tanımlanmaktadır. Yüksek düzeyde hümanizme sahip bireyler, başkalarına hayranlık duyma, diğer insanların başarılarından mutluluk duyma, insanlara değerli bir şekilde yaklaşma ve hayatın her kesiminden bireyleri aktif bir şekilde dinleme eğilimindedirler (Sacavém ve de Bem Machado, 2023, s. 61).

Kantçılık, hümanizm ve insanlığa inanç boyutları, bireylerin potansiyel güçlü yönlerini temsil etmekte ve insan doğasına olumsuz bir yaklaşımdan olumlu bir yaklaşıma geçme eğilimini yansıtarak yapıcı ve etik etkileşimi vurgulamaktadır. Bu boyutlar ayrıca, bireylerin bencil, değişken ve düşmanca davranışlara yönelen düşünce ve arzulara karşı direnme yeteneklerini de ortaya koymaktadır (Constantin ve Florin, 2023, s. 21). Aydınlik üçlü kişilik özelliği yüksek olan bireylerin, empati becerileri güçlü, şefkatli, işbirlikçi, vicdanlı, güvenli, deneyime açık, bağışlayıcı ve başkalarıyla kaliteli ilişkiler sürdürme eğiliminde oldukları gözlemlenmektedir (Sevi ve Doğruyol, 2020). Bu bireyler, olumsuz iş deneyimlerini ve duygusal tepkilerini meslektaşlarına göre daha etkili bir şekilde yönetebilmekte ve istismarcı denetime karşı duygusal tepkilerini daha iyi düzenleyebilmektedirler. Ayrıca, iş arkadaşlarına yönelik kasıtlı zarar verme amacı taşıyan karşılık verme davranışında bulunma olasılıkları da daha düşüktür (Malik vd., 2020; Kaufman vd., 2019). Bu bireyler, üretkenlik karşıtı davranış sergileme açısından daha az risk taşımaktadır (Constantin ve Florin, 2023, s. 26). Kaufman ve arkadaşları (2019) tarafından gerçekleştirilen kapsamlı bir araştırma, aydınlık kişilik özelliğine sahip bireylerin sosyal ilişkiler, kişisel yetkinlik ve özerklik alanlarında daha yüksek bir tatmin düzeyine ulaştıklarını ortaya koymaktadır. Bu durum, bu bireylerin güvenli bağlanma stillerini benimseme eğilimlerini desteklemektedir. Aydınlik kişilik özellikleri; merak, geniş bakış açısı, estetik zevk, sevgi, nezaket, işbirliği, affetme ve minnettarlık gibi değerlerle ilişkilidir ve bu özellikler, bireylerin psikolojik sağlamlıklarını olumlu yönde etkiler. Aydınlik kişilik özelliği taşıyan bireyler, genellikle yüksek benlik saygısı, özgünlük ve güçlü bir kimlik duygusuyla öne çıkmaktadır (Kaufman vd., 2019).

Aydınlık üçlü kişilik özelliklerinin “*Öz-Belirleme Teorisi*” (*Self-Determination Theory*) ile açıklanabileceği düşünülmektedir. Teori, kişiliğin oluşumu ve gelişimi, psikolojik ihtiyaçlar, bireysel hedefler ve geleceğe yönelik beklentiler, sinerji ve canlılık gibi dinamikler, bilinçdışı süreçler, kültürel etkileşimler ve sosyal çevrenin bireysel motivasyon, duygu, davranış ve refah üzerindeki etkilerini kapsamlı bir şekilde ele almaktadır (Deci ve Ryan, 2008). Bireylerin kişilik gelişimlerini ve davranış düzenlemelerindeki içsel kaynaklarındaki değişim ile gelişim süreçlerini inceleyerek, kişisel ve toplumsal düzeydeki etkilerini daha derinlemesine anlamayı amaçlamaktadır (Ryan ve Deci, 2000). Bu bağlamda *Öz-Belirleme Teorisi*, aydınlık üçlü kişilik özelliklerinin nasıl gelişebileceğini ve bireylerin bu özellikleri hem kişisel hem de toplumsal düzeyde nasıl ifade edebileceğini açıklığa

kavuşturabilir. Bu teori, bireylerin içsel kaynaklarındaki değişim ve gelişim ile toplumda daha etik ve erdemli davranışlar sergileme olasılığını artırabilir.

3. Araştırma Yöntemi

Bu bölümde, araştırmanın amacı ve gerçekleştirilen analizler detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, bibliyometrik analiz yöntemleriyle “*light triad*” kavramına ilişkin literatürü kapsamlı bir şekilde incelemek ve bu alandaki bilgi birikimini derleyerek sistematik olarak analiz etmektir. Araştırma, mevcut çalışmalarını değerlendirerek, gelecekte yapılacak araştırmalara rehberlik edebilecek önemli bulgular sunmayı hedeflemektedir.

3.2. Araştırma Soruları

- Yayın yıllarına göre dağılımı nasıldır?
- Disiplinlere göre dağılımı nasıldır?
- Belge türlerine göre dağılımı nasıldır?
- Yazarların atıf sayısına göre dağılımı nasıldır?
- Ülkelerin atıf sayısına göre dağılımı nasıldır?
- Kurumların atıf sayısına göre dağılımı nasıldır?
- Dergilerin atıf sayısına göre dağılımı nasıldır?
- Yayınlarda kullanılan anahtar kelimelere göre dağılımı nasıldır?
- Eserlerin Bibliyografik eşleşmelerine göre dağılımı nasıldır?
- Yazarların Bibliyografik eşleşmelerine göre dağılımı nasıldır?
- Yazarların ortak atıflarına göre dağılımı nasıldır?

3.3. Veri ve Analiz

Mevcut araştırma, 13.09.2024 tarihinde “*light triad*” anahtar kelimesiyle Web of Science (WOS) veri tabanında indekslenen içerikler kullanılarak gerçekleştirilmiştir. “*Tüm alanlar*” (*All Field*) seçeneği ile yapılan aramada toplam 40 araştırmaya ulaşılmış, ancak iki çalışma geri çekildiği için analizler 38 çalışma üzerinden yapılmıştır. WOS, bibliyometrik analizler ve diğer araştırmalar için güvenilir bir kaynaktır. Gelişmiş arama seçenekleri ve güçlü kontrol sistemleri sayesinde, farklı akademik disiplinlerden birçok kaliteli çalışmaya erişim imkanı sunmaktadır (Dirik vd., 2023). Yazında farklı bibliyometrik analiz araçları kullanılmaktadır. Bu çalışmada VOSviewer programının 1.6.20 versiyonu tercih edilmiştir. VOSviewer bilimsel yayınlar, dergiler, araştırmacılar, ülkeler ve anahtar kelimeler arasında

ağlar oluşturarak, bu öğeleri ortak yazarlık, atıf ve bibliyografik eşleştirme gibi bağlantılarla ilişkilendirmektedir. Ağların oluşturulmasında, WOS ve Scopus gibi veritabanları ile RIS ve EndNote gibi referans yöneticileri kullanılmaktadır. Elde edilen haritalar, ağ, katman ve yoğunluk görselleştirmeleriyle analiz edilirken, yakınlaştırma ve kaydırma işlevleri, haritaların detaylı keşfine imkan tanımaktadır (Van Eck ve Waltman, 2023, s. 3).

4. Bulgular

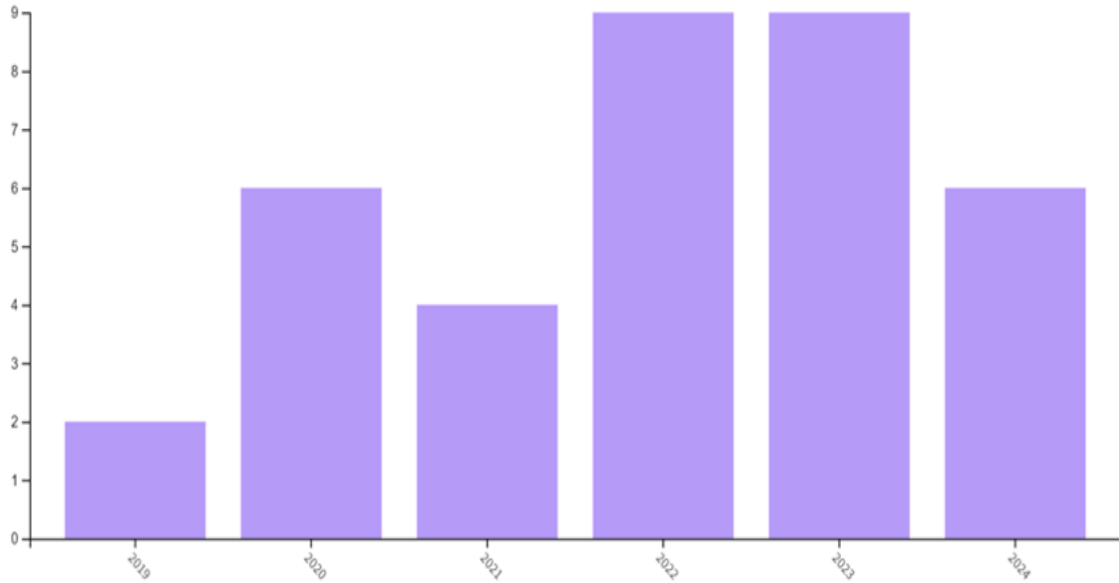
Bu başlık altında, “*light triad*” konusundaki yayınlanmış çalışmalar yıllar, belge türleri ve disiplinler açısından detaylı bir şekilde incelenecektir. Ayrıca yazarlar, dergiler, ülkeler, kurumlar ve eserler arasındaki ilişkiler, ortak alıntılar ve anahtar kelimeler gibi farklı başlıklar altında incelenecektir.

4.1. Yayın Yıllarına Göre Dağılımları

Aydınlık üçlü kavramı üzerine yapılan akademik çalışmaların yıllar içerisindeki gelişimi Grafik 1’de gösterilmektedir. İlk olarak 2019 yılında bu alanda 2 çalışma yayımlanmıştır. Sonraki yıllarda, aydınlık üçlü konusuna olan ilgi artarak devam etmiştir. 2020 yılında 6 çalışma, 2021 yılında 4 çalışma, 2022 yılında 9 çalışma, 2023 yılında 9 çalışma ve 2024 yılında ise 6 çalışma yayımlanmıştır.

Grafik 1.

Yayın Yıllarına Göre Dağılımları

4.2. Disiplinlere Göre Durumları

Aydınlık üçlü konusuna ilişkin çalışmaların disiplinlere göre dağılımı Tablo 1’de sunulmaktadır. İncelenen disiplinler arasında multidisipliner psikoloji, sosyal psikoloji,

davranış bilimleri, iletişim, bilgisayar bilimi ve bilgi sistemleri, çevre bilimleri, yönetim, sinirbilim, deneysel psikoloji ve işletme gibi çeşitli alanlar yer almaktadır. Bu disiplinler arasında, multidisipliner psikoloji 12 çalışma ile en fazla temsil edilen alan olarak öne çıkmaktadır. Sosyal psikoloji ise 11 çalışma ile ikinci sırada yer almaktadır. Diğer disiplinler ise her biri iki çalışma ile temsil edilmektedir.

Tablo 1*Disiplinlere Göre Dağılımları*

Disiplinler	Dökümanlar	%
Multidisipliner Psikoloji	12	%29
Sosyal Psikoloji	11	%26
Davranış Bilimleri	2	%4
İletişim	2	%4
Bilgisayar Bilimi Bilgi Sistemleri	2	%4
Çevre Bilimleri	2	%4
Yönetim	2	%4
Sinirbilim	2	%4
Deneysel Psikoloji	2	%4
İşletme	2	%4

4.3. Belge türleri

Aydınlık üçlü üzerine yapılan çalışmaların belge türlerine göre dağılımı Tablo 2’de gösterilmektedir. Sonuçlara göre, toplamda 33 dergi makalesi ile birlikte 2 erken görünüm çalışması, 1 toplantı özeti ve 2 bildiri bulunmaktadır.

Tablo 2*Belge Türlerine göre Dağılımı*

Belge Türleri	Dökümanlar
Makale	33
Erken Görünüm Çalışma	2
Toplantı Özeti	1
Bildiri	2

4.4. Yazarların Atıf Analizi

Yazar atıf analizi, en az 1 yayın ve en az 1 atıf kriterine dayalı olarak oluşturulan bir ağ haritasıyla, birbirleriyle bağlantılı 119 birimi göstermektedir. Bu çalışmada toplamda 57 küme ve 317 bağlantı belirlenmiş, toplam bağlantı gücü ise 320 olarak saptanmıştır. En fazla atıf alan yazarlar ise Hyde, Elizabeth (145 atıf), Kaufman, Scott Bary (145 atıf), Yaden, David Bryce (145 atıf) ve Sevi, Baris (35 atıf) olarak sıralanmaktadır. Yazarların atıf analizine göre dağılımları Tablo 3’te sunulmaktadır.

Tablo 3

Yazarların Atıf Analizi

Yazarlar	Dökümanlar	Atıflar
Hyde, Elizabeth	2	145
Kaufman Scott Bary	2	145
Yaden, David Bryce	2	145
Sevi, Baris	2	126
Neumann, Craig	2	35
Malik, Omer Farooq	2	22
Sakman, Ezgi	2	20
Shahzad, Asif	2	20
Urganci, Betul	2	20
Waheed, Aamer	2	20

4.5. Ülkelerin atıf analizi

Analiz, 20 gözlem birimi üzerinden gerçekleştirilmiş ve yayınların menşei ülkelerine göre aldıkları atıflara dair bir ağ haritası oluşturulmuştur. Bu çalışmada, en az 1 eserin yayımlandığı ve en az 1 atıf aldığı ülkeler arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Sonuç olarak, 5 küme, 44 bağlantı ve toplamda 53 bağlantı gücü tespit edilmiştir. En fazla atıf alan ülkeler ABD (199 atıf), Polonya (35 atıf) ve İran (27 atıf) olmuştur. Toplam bağlantı gücü açısından bu ülkeler ilk üçte yer almaktadır. Eser sayısı olarak ise sıralama ABD (11 yayın), Polonya (4 yayın) ve İran (4 yayın) şeklindedir. Ülkelerin atıf analizine göre dağılımları Tablo 4'te sunulmaktadır.

Tablo 4

Ülkelerin Yayın Sayısı ve Atıfları

Ülkeler	Dökümanlar	Atıflar
ABD	11	199
Polonya	4	35
İran	4	27
Kanada	3	19
Brezilya	2	18
Türkiye	2	14
Pakistan	2	9
İspanya	2	8
Portekiz	2	7
Yunanistan	2	6

4.6. Kurumların Atıf Analizi

Kurumlar arası atıflara dayalı olarak bir ağ haritası oluşturulmuş ve bu haritada en az 1 eserin yayınlandığı ve en az 1 atıf aldığı kurumlar arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Analiz, 41 gözlem birimi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Toplamda 11 küme, 101 bağlantı ve toplam bağlantı gücü 102 tespit edilmiştir. Bu kurumlar arasında University of Hawai'i West

Oahu (2 eser), University of Pennsylvania (2 eser) ve University of Connecticut (2 eser) yer almakta olup, atıf sayıları ise sırasıyla University of Hawai'i West Oahu (145 atıf), University of Pennsylvania (145 atıf) ve University of Connecticut (35 atıf) şeklindedir. Kurumların atıf analizine göre dağılımları Tablo 5'te görülmektedir.

Tablo 5

Kurumların Yayın Sayısı ve Atıfları

Kurumlar	Dökümanlar	Atıflar
University Hawai West Oahu	2	145
University Penn	2	145
University Connecticut	2	35
Universty North Texas	2	22
Bilkent Universty	1	20
Comsats Universty Islamabad	1	20
Cornell Universty	1	20
Columbia Universty	1	19
Universty Denver	1	19
Universty Belgrade	1	19

4.6. Dergilerin Atıf Analizi

Dergi atıf ağı analizinde, 10 birimli bir ağda 5 küme, 15 bağlantı ve toplam 21 bağlantı gücü tespit edilmiştir. En sık atıf alan dergiler ise sırasıyla Personality and Individual Differences (131 atıf), Frontiers in Psychology (70 atıf), Acta Psychologica (20 atıf) ve Current Psychology (15 atıf) olarak belirlenmiştir.

Tablo 6

Dergilerin Atıf Analizi

Kaynaklar	Dökümanlar	Atıflar
Personality and Individual Difference	7	131
Frontiers in Psychology	5	70
Acta Psychology	2	20
Current Psychology	2	15
Brain and Behavior	2	15
Leadership & Organization Development	2	10
Current Issues in Personality Psychology	1	8
Journal of Social and Personality Relationship	1	7
Urban Science	1	7
BMC Psychology	1	5

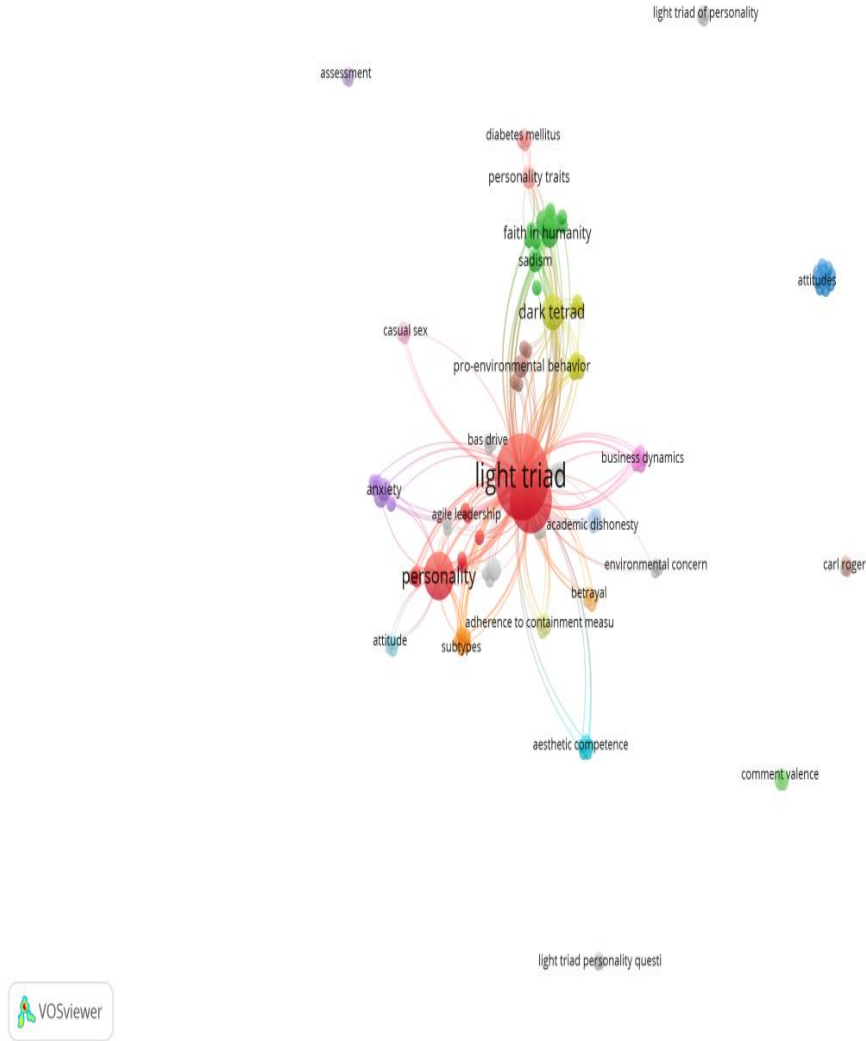
4.7. Anahtar Sözcük Analizi

Analizde toplam 26 küme ve 427 bağlantı tespit edilmiş olup, bu bağlantıların toplam bağlantı gücü ise 480 olarak belirlenmiştir. Toplam 1288 gözlem birimi üzerinde yapılan analiz sonucunda, en güçlü light triad, dark triad, personality olduğu belirlenmiştir. Aydınlik üçlü ile ilgili yayınlarda en sık kullanılan anahtar kelimeler incelendiğinde, 28 kez light triad

(aydınlık üçlü), 17 kez dark triad (karanlık üçlü kişilik özelliği), 9 kez personality (kişilik), 5 kez dark tetrad (karanlık dördü) ve 5 kez faith in humanity (insanlığa inanç/güven) ifadelerinin öne çıktığı görülmektedir. Anahtar sözcüklere ilişkin yapılan analize göre dağılımları Şekil 1’de görülmektedir.

Şekil 1

En Sık Kullanılan Anahtar Kelime Bağları

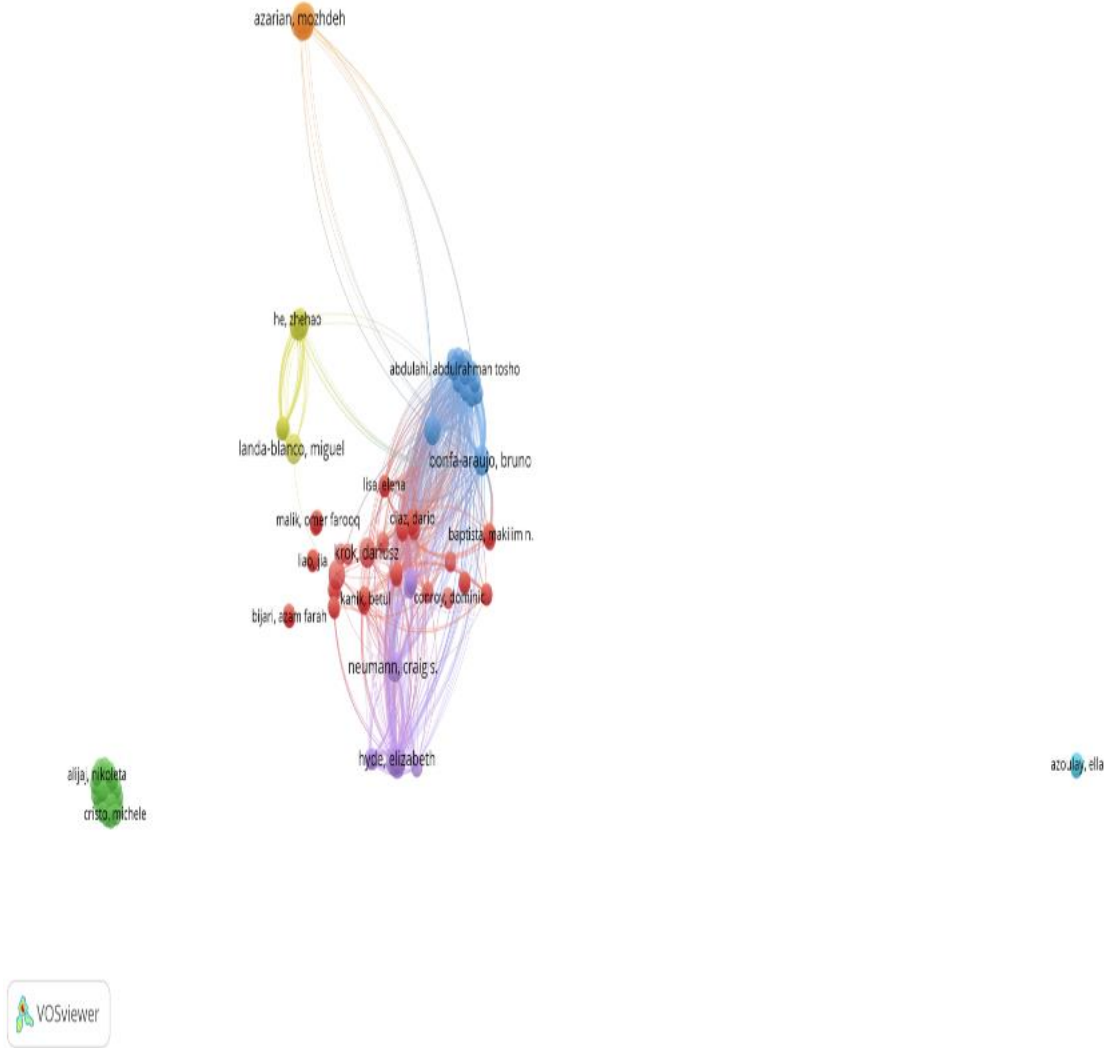

4.8. Eserlerin Bibliyografik Eşleşme Analizi

En az bir atıf almış olma kriterine dayanan ve aralarında bağlantı bulunan 29 eser üzerinde yapılan analiz sonucunda, bibliyografik eşleşme kavramıyla ilgili olarak 4 küme, 360 bağlantı ve toplam 931 bağlantı gücü elde edilmiştir. En fazla bibliyografik eşleşmeye sahip yayınlar arasında 126 alıntı ile Kaufman (2019), 20 alıntı ile Sevi (2020), 20 alıntı ile

Şekil 3

Yazarların Bibliyografik Eşleşme Bağları

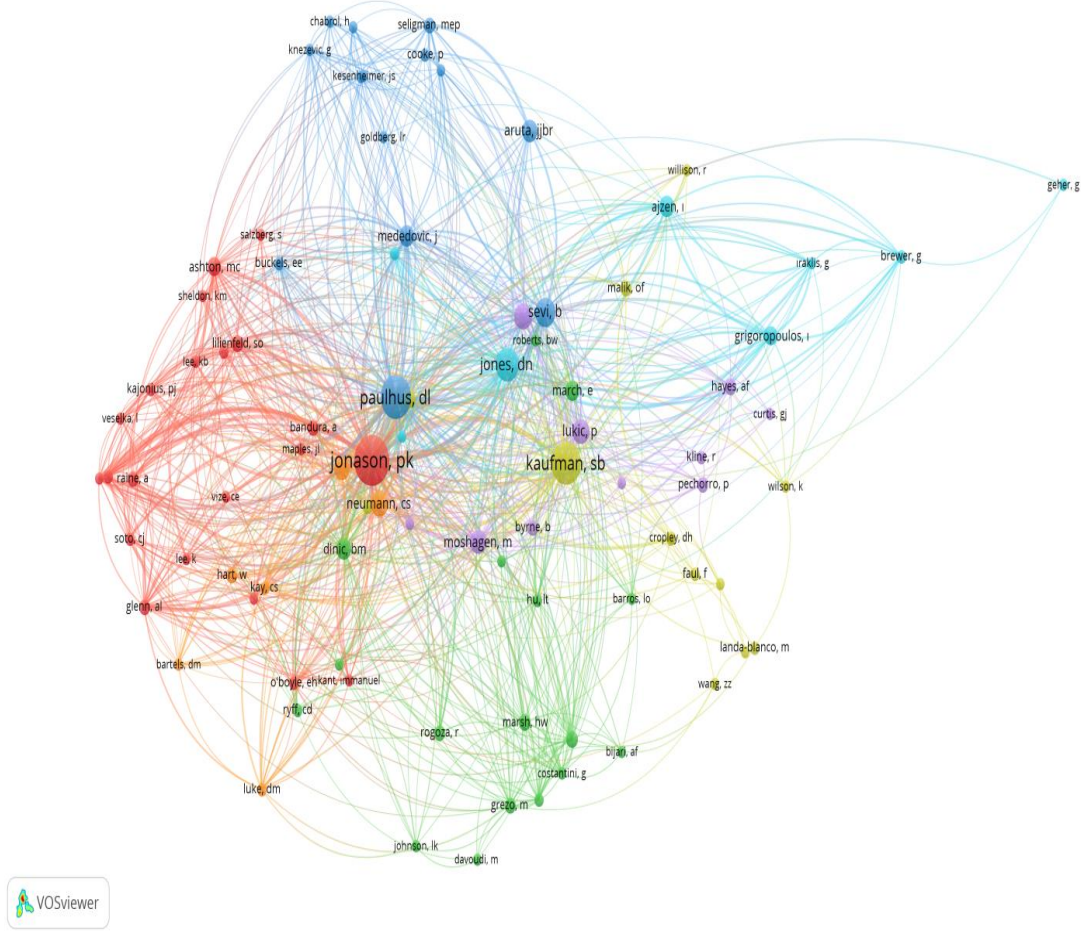

4.10. Yazarların Ortak Atıf Analizi

Yapılan analiz sonucunda, ortak atıf (co-citation) incelemeleri kapsamında 89 birimlik bir yapı tespit edilmiştir. Bu birimler arasında toplamda 4 farklı küme oluşmuş olup, bu kümeler arasında 1570 bağlantı bulunmaktadır. Bu bağlantıların toplam gücü 6049 olarak kaydedilmiştir. Ortak atıf analizine göre, en fazla atıf yapılan yazarlar arasında Jonason, Peter K. (49 atıf), Paulhus, Delroy L. (37 atıf) ve Kaufmann, Scott Barry (36 atıf) öne çıkmaktadır.

Şekil 4

Ortak Atıf Yapılan Yazarlar Arası Bağları

5. Sonuç ve Tartışma

Aydınlık üçlü kavramı, bireylerin kişilik yapılarında olumlu duyguların ve özelliklerin önemini vurgulayan yenilikçi bir çerçeve sunmaktadır. Bu kavram, bireylerin kendileri ve başkalarıyla kurdukları ilişkilerdeki olumlu tutumları ve davranışları güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Aydınlık üçlü, sadece bireysel gelişimi teşvik etmekle kalmayıp, aynı zamanda sosyal bağların derinleşmesine de katkı sağlamaktadır. Böylece toplumsal düzeyde daha yapıcı ve olumlu etkileşimlerin gerçekleşmesine olanak tanımaktadır. Bu bağlamda, aydınlık üçlünün, pozitif psikoloji alanındaki literatürde daha fazla yer alması gerektiği ve bireylerin psikolojik sağlıklarını artırmak için uygulamalara entegre edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre, aydınlık üçlü kavramı ilk olarak 2019 yılında iki çalışma ile yazına kazandırılmıştır. Takip eden yıllarda, 2020’de 6, 2021’de 4, 2022’de 9, 2023’te 9 ve 2024 yılında 6 çalışma yayımlanmıştır. Kavram, 2020 yılında 6 çalışma ile incelenmiş, ardından 2022 ve 2023 yıllarında benzer şekilde yüksek bir ilgi görerek 9 çalışmaya konu olmuştur. Bu artış eğilimi, aydınlık üçlü kavramının akademik literatürde giderek daha fazla ilgi gördüğünü ve araştırmacılar tarafından önemsendiğini göstermektedir. Genel olarak, aydınlık üçlü kavramının yazına yeni bir katkı sunduğu ve kavramın keşfedilmeye devam ettiği söylenebilir.

Belge türlerine göre yapılan incelemede 33 dergi makalesi olmak üzere, 2 erken görünüm çalışması, 1 toplantı özeti ve 2 bildiri tespit edilmiştir. Çalışmaların büyük kısmının dergi makalesi olarak yayımlanması, konunun akademik çevrelerce geniş ilgi gördüğünü ve önemli bir araştırma alanı olduğunu düşündürülebilir. Erken görünüm çalışmaları ve bildirilerin varlığı ise konunun henüz gelişim aşamasında olduğu ve gelecekte daha kapsamlı araştırmalara zemin hazırladığı söylenebilir.

Disiplinler açısından değerlendirildiğinde, multidisipliner psikoloji 12 çalışmayla en fazla temsil edilen alan olarak öne çıkmaktadır. Sosyal psikoloji ise 11 çalışmayla ikinci sırada yer almaktadır. Diğer disiplinler, davranış bilimleri, iletişim, bilgisayar bilimi ve bilgi sistemleri gibi alanlar ise her biri iki çalışmayla temsil edilmektedir. Bu dağılım, aydınlık üçlünün en çok psikoloji alanında çalışıldığını ve diğer disiplinlerde daha az araştırma yapıldığını işaret etmektedir. Multidisipliner psikoloji ve sosyal psikoloji alanlarında öne çıkması, kavramın psikolojik temellerinin ve diğer disiplinlerle olan ilişkilerinin araştırmacılar tarafından özellikle önemli bulunduğu bir göstergesi olabilir.

Yazarların atıf kriterlerine göre, en fazla atıf alan yazarlar arasında Hyde, Elizabeth; Kaufman, Scott Barry ve Yaden, David Bryce (her biri 145 atıf) ile Sevi, Barış (35 atıf) öne çıkmıştır. Bu durum, söz konusu yazarların çalışmalarının alanın gelişimine önemli katkılar sağladığını ve diğer araştırmacılar tarafından sıklıkla referans alındığını düşündürmektedir. Özellikle, yazarlar arasındaki yoğun atıf ilişkileri, belirli araştırma konularında güçlü bir etkileşim ağı ve bilgi paylaşımının varlığını ortaya koymaktadır.

Ülkelerin atıf sayısına göre yapılan analizde, ABD’nin 199 atıf alarak en yüksek atıf sayısına ulaştığı görülmektedir. Bu durum, ABD’nin aydınlık üçlü konusundaki çalışmalarda en yüksek etkiye sahip olduğunu ve bu alandaki araştırmaların büyük kısmının burada gerçekleştirildiğini göstermektedir. Polonya 35 atıf ile ikinci sırada yer almakta olup,

İran ise 27 atıf ile üçüncü sıradadır. Eser sayısı açısından ise ABD, 11 yayın ile öne çıkarken, Polonya ve İran her biri 4 yayın ile eşit sıralamada bulunmaktadır. Bu, ABD'nin hem atıf sayısı hem de yayın sayısı açısından en fazla katkıyı sağladığını ve Polonya ile İran'ın eser sayısında benzer bir performans sergilediğini ortaya koymaktadır.

Dergilere göre ve atıf analizlerinde en sık atıf yapılan dergiler şu şekildedir: Personality and Individual Differences (131), Frontiers in Psychology (70), Acta Psychology (20) ve Current Psychology (15) olarak belirlenmiştir. Bu bulgular, psikoloji ve kişilik araştırmalarının yoğun olarak atıf aldığı dergilerin merkezi bir rol oynadığını ve yazına yön verdiğini göstermektedir.

Kurumlar arası atıflara dayalı olarak oluşturulan ağ haritasında, University of Hawai'i West Oahu, University of Pennsylvania ve University of Connecticut, her biri iki eserle temsil edilmektedir. Atıf sayıları incelendiğinde, University of Hawai'i West Oahu ve University of Pennsylvania, 145'er atıfla en yüksek etkiye sahipken, University of Connecticut 35 atıfla daha düşük bir etki düzeyine sahiptir. Bu bulgular, University of Hawai'i West Oahu ve University of Pennsylvania'nın bu alandaki çalışmalarda en yüksek etkiyi yarattığını göstermektedir. Buna karşın, University of Connecticut'ın daha az atıf alması, etkisinin görece sınırlı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum söz konusu üniversitelerin araştırma üretkenliği ve etki düzeyleri açısından farklılıklar taşıdığını işaret etmektedir.

Anahtar kelimelere dayalı olarak oluşturulan ağ haritası incelendiğinde, "light triad" (aydınlık üçlü) ifadesinin 28 kez, "dark triad" (karanlık üçlü) ifadesinin 17 kez, "personality" (kişilik) ifadesinin 9 kez, "dark tetrad" (karanlık dördü) ifadesinin 5 kez ve "faith in humanity" (insanlığa inanç/güven) ifadesinin 5 kez öne çıktığı görülmektedir. Bu bulgular, "light triad" ve "dark triad" kavramlarının kişilik araştırmaları bağlamında önemli bir etkiye sahip olabileceğini ve bu kavramların anahtar kelime ağında merkezi bir rol oynayabileceğini düşündürmektedir. Ayrıca, "faith in humanity" gibi kavramların yazında belirli ölçüde yer aldığı ancak daha az öne çıktığı görülmektedir. Bu durum, söz konusu kavramların gelecekte daha fazla ilgi görebileceğini ve araştırma alanında daha fazla yer bulabileceğini öngörmektedir.

Yazarların ortak atıf analizi göre, en fazla atıf yapılan yazarlar arasında Jonason, Peter K. (49 atıf), Paulhus, Delroy L. (37 atıf) ve Kaufmann, Scott Barry (36 atıf) öne çıkmaktadır. Bu bulgular, light triad kavramının literatürdeki gelişimi açısından bu

yazarların önemli katkılar sağladığını göstermektedir. Jonason, Paulhus ve Kaufmann'ın çalışmaları, aydınlık üçlünün psikolojik ve sosyal yönlerini derinlemesine incelemeleri sayesinde, bu alanın akademik tartışmalarında belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu yazarların yüksek atıf sayıları, araştırmalarının kalitesini ve etkisini de yansıtmaktadır.

Eserlerin bibliyografik eşleşme analizine göre, en fazla bibliyografik eşleşmeye sahip yayınlar arasında Kaufman (2019) 126 alıntı ile öne çıkmaktadır. Diğer yüksek alıntı sayılarına sahip eserler ise Sevi (2020) ve Malik (2020), her biri 20 alıntı ile sıralanmaktadır. Toplam bağlantı gücünün en yüksek olduğu eserler de Kaufman (2019) (126 alıntı), Sevi (2020) (20 alıntı) ve Malik (2020) (20 alıntı) olarak belirlenmiştir. Bu bulgular, Kaufman (2019) eserinin en yüksek etkiye sahip olduğunu ve Sevi (2020) ile Malik (2020) eserlerinin de önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, araştırma literatüründe Kaufman (2019) tarafından sunulan bulguların daha geniş bir etki alanına sahip olduğunu, diğer iki eserin ise belirli bir düzeyde önemli katkı sağladığını göstermektedir.

Yazarların bibliyografik eşleşme analizine göre en fazla bibliyografik eşleşme olan yazarlar 145 alıntı ile Bonfo-Araujo Bruno (1857 bağlantı gücü), 145 alıntı ile Gerymski, Rafal (1742 bağlantı gücü), 460 alıntı ile Hyde Elizabeth (1524 bağlantı gücü) olmuştur. Bu bulgular, Hyde Elizabeth'in alandaki yazına en yüksek katkıyı sağladığını ve geniş bir etki yarattığını gösterirken, Bonfo-Araujo Bruno ve Gerymski, Rafal'in de önemli bibliyografik eşleşmelere sahip olduğunu ancak daha düşük bağlantı güçleriyle temsil edildiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, söz konusu yazarların alandaki katkılarının değerli olduğunu, ancak Hyde Elizabeth kadar geniş bir etki alanına sahip olmadıklarını düşündürmektedir.

Bu çalışmanın bazı kısıtları bulunmaktadır. Çalışma, belirli bir zaman dilimi esas alınarak yapılmıştır ve bu durum kavramın yalnızca bu zaman dilimiyle sınırlı kalmasına neden olmuştur. Bu kısıt, hızla gelişen alanların dinamiklerini takip etmeyi zorlaştırabilir ve yeni yayımlanan çalışmaların göz ardı edilmesine yol açabilir. Çalışmada yalnızca Web of Science (WoS) veritabanında "*light triad*" anahtar kelimesiyle tarama yapılması, çalışmanın kapsamını sınırlandıran bir kısıt olarak değerlendirilebilir. Bu yaklaşım, diğer veritabanlarında (örn.; Scopus, PubMed, Google Scholar gibi) yer alan ve aynı konuyla ilgili olabilecek yayınların dışarıda bırakılmasına neden olmuştur. Ayrıca, "*light triad*" kavramının eş anlamlıları veya farklı terimlerle ifade edilen çalışmaların dahil edilmemesi, konuyla ilgili daha geniş bir perspektifin elde edilmesini engelleyebilir. Bu çalışmada yalnızca VOSviewer bibliyometrik haritalama programına odaklanılmış ve analizler bu

yazılım aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Diğer bibliyometrik araçlar (örn.; Biblioshiny, BibExcel, SciMat, Pajek, Citespace gibi) bu çalışmanın kapsamı dışında bırakılmıştır.

Araştırma sonuçları doğrultusunda, aydınlık üçlü kavramına ilişkin yapılan çalışmaların çoğunlukla multidisipliner psikoloji ve sosyal psikoloji alanlarında yoğunlaştığı gözlemlenmiştir. Bu nedenle, diğer disiplinlerde de daha fazla araştırma yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca, “*light triad*” ve “*dark triad*” gibi anahtar kelimelerin yaygın olarak kullanıldığı, ancak “*faith in humanity*” ve benzeri kavramların daha az yer aldığı görülmüştür. Bu eksikliği gidermek için, bu kavramlara yönelik daha fazla odaklanılmalı ve farklı kültürlerde test edilmelidir. Türkiye’deki araştırmaların sınırlı kaldığı ve yerel bağlamda daha fazla çalışma yapılmasının gerektiği de belirlenmiştir. Gelecekte, dergi makalelerinin yanı sıra kitap bölümleri ve meta-analizler gibi farklı yayın türleri de kullanılmalı, böylece kavramın akademik yayılımı artırılmalıdır. Ayrıca gelecek araştırmalarda, bibliyometrik analizlerin yanı sıra meta-analiz gibi çeşitli analiz yöntemlerinin entegre edildiği çalışmaların yapılması tavsiye edilebilir. Bu öneriler, aydınlık üçlü kişilik özelliklerinin hem teorik hem de pratik anlamda daha iyi anlaşılmasını sağlayabilir ve bu alanda yapılacak araştırmaların yönünü belirlemede rehberlik edebilir.

Kaynakça

- Constantin, R. M., & Florin, S. D. (2023). An explorative study regarding the relationship between the Light Triad of personality, counterproductive work behavior, and organizational citizenship behavior. *Review of Socio-Economic Perspectives*, 8(2), 19-28. <https://doi.org/10.19275/RSEP153>
- Cooke, P. (2020). Dark entrepreneurship, the “Dark Triad” and its potential “Light Triad” realization in “green entrepreneurship.” *Urban Science*, 4(4), 45. <https://doi.org/10.3390/urbansci4040045>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2008). Self-determination theory: A macrotheory of human motivation, development, and health. *Canadian Psychology/Psychologie Canadienne*, 49(3), 182. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0012801>
- Dirik, D., Eryılmaz, İ., & Erhan, T. (2023). Post-truth kavramı üzerine yapılan çalışmaların VOSviewer ile bibliyometrik analizi. *Sosyal Mucit Academic Review*, 4(2), 164-188. <https://doi.org/10.54733/smar.1271369>
- Farah Bijari, A., Hefazi Torghabeh, L., & Dehshiri, G. (2022). Evaluation of psychometric characteristics of the Light Triad Personality Questionnaire in nurses. *Brain and Behavior*, 12(4), e2514. <https://doi.org/10.1002/brb3.2514>
- Gerymski, R., & Krok, D. (2019). Psychometric properties and validation of the Polish adaptation of the Light Triad Scale. *Current Issues in Personality Psychology*, 7(4), 341-354. <https://doi.org/10.5114/cipp.2019.92960>
- Johnson, L. K. D. (2018). *The Light Triad Scale: Developing and validating a preliminary measure of prosocial orientation* (Master’s thesis). University of Western Ontario, Ontario, Canada. Available from Electronic Thesis and Dissertation Repository.

- Kaufman, S. B., Yaden, D. B., Hyde, E., & Tsukayama, E. (2019). The light vs. dark triad of personality: Contrasting two very different profiles of human nature. *Frontiers in Psychology, 10*, 467. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00467>
- Kavak, B., & Naldöken, Ü. (2024). Sağlık çalışanlarında aydınlık üçlü kişilik özellikleri: Bir devlet hastanesi örneği. *Avrasya Sağlık Bilimleri Dergisi, 7*(2), 113-122. <https://doi.org/10.53493/avrasyasbd.1455384>
- Kholidiah, K., Basuki, B., & Hamidah, H. (2023). Dark Triad and Light Triad personality in awareness of the role of educator accountants. *Asian Journal of Engineering, Social and Health, 2*(5), 329-346. <https://ajesh.ph/index.php/gp>
- Malik, O. F., Shahzad, A., Waheed, A., & Yousaf, Z. (2020). Abusive supervision as a trigger of malevolent creativity: Do the Light Triad traits matter? *Leadership & Organization Development Journal, 41*(8), 1119-1137. <https://doi.org/10.1108/LODJ-09-2019-0386>
- Polatçı, S., & Yeloğlu, H. O. (2021). Karanlık ve aydınlık kişilik özelliklerinin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Journal of Organizational Behavior Review, 3*(1), 73-87. <https://dergipark.org.tr/en/pub/jobreview/issue/59746/836306>
- Polatçı, S. & Ülkü, T. (2023). Aydınlık ve Karanlık Üçlünün Etik Olmayan Örgüt Yanlısı Davranışlar Sergileme Motivasyonları: Banka Personeli Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 24*(2), 230-259. <https://doi.org/10.17494/ogusbd.1245688>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist, 55*(1), 68. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0003-066X.55.1.68>
- Sacavém, A., & de Bem Machado, A. (2023). Dark Triad versus Light Triad. *Internet Latent Corpus Journal, 13*(2), 54-70. <http://dx.doi.org/10.34624/ilcj.v13i2.31107>
- Schmid, K., & Muldoon, O. T. (2015). Perceived threat, social identification, and psychological well-being: The effects of political conflict exposure. *Political Psychology, 36*(1), 75-92. <https://doi.org/10.1111/pops.12073>
- Seligman, M. E. P. (2002). Positive psychology, positive prevention, and positive therapy. In C. Snyder & S. Lopez (Eds.), *Handbook of Positive Psychology* (pp. 3-9). Oxford University Press.
- Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. (2014). Positive psychology: An introduction. In M. Csikszentmihalyi (Ed.), *Flow and the Foundations of Positive Psychology* (pp. 279-298). Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-017-9088-8_18
- Set, Z. (2020). Sosyal kötücül kişilikler: Karanlık üçlü. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 12*(3), 318-329. <https://doi.org/10.18863/pgy.629950>
- Sevi, B., & Doğruyol, B. (2020). Looking from the bright side: The Light Triad predicts Tinder use for love. *Journal of Social and Personal Relationships, 37*(7), 2136-2144. <https://doi.org/10.1177/0265407520918942>
- Stavraki, M., Artacho-Mata, E., Bajo, M., & Díaz, D. (2022). The dark and light of human nature: Spanish adaptation of the Light Triad Scale and its relationship with psychological well-being. *Current Psychology, 1-10*. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03732-5>
- Van Eck, N. J., & Waltman, L. (2023). *VOSviewer manual for VOSviewer version 1.6.20*. Universiteit Leiden: CWTS.